

Stimulerer talespråket til små

Lea Bjerve Eide (2) er født døv. Hun har fått cochleaimplantat (CI) for å kunne høre bedre. Sammen med familien har hun deltatt i et kompetansehevingsprosjekt for talespråkstimulering av barn med CI.

– Vi er fornøyd med Statpeds vilje til å finne ny kompetanse, sier Torunn Bjerve Eide og Ivar Eide, foreldrene til Lea. De føler at de har vært svært heldige med oppfølgingen de har fått fra Nedre Gausen kompetansesenter, og med muligheten til å ha Lea i en barnehage for hørselshemmede. – Det gir trygghet å få hjelp til å forstå hva som gir resultater, forteller Torunn. – I tillegg har vi et godt samarbeid med Fabakken barnehage i Arendal, og vet at Lea får den oppfølgingen hun trenger der, utdyper Ivar. Begge føler at det har vært lærerikt å få mulighet til å delta i prosjektet.

«Vi er fornøyd med Statpeds vilje til å finne ny kompetanse.»

Bruker det som hjelper

Lea var veldig ung da hun fikk operert inn CI. Det første implantatet fikk hun da hun var elleve måneder gammel, og det andre ca. fire måneder etter. Hun fikk raskt lyd på ørene, og har derfor gode utsikter til å lære å oppfatte hva andre sier, og til selv å bruke tale. Likevel valgte foreldrene å følge tegnspråkopplæringen som Statped tilbyr. Ønsket var å komme tidligst mulig i gang med å kommunisere med Lea. Etter hvert har hun også fått oppfølging med talespråkstimulering, og har gått over til å bruke stadig mer tale framfor tegn.

– Men vi bruker det som fungerer, sier Torunn Bjerve Eide. – Er det mye støy, eller hvis Lea skal bade, bruker vi tegn for å kommunisere med henne, legger Ivar til. Begge føler at tegnspråket har hjulpet Lea med å bygge opp et begrepsapparat, og at dette har vært nyttig for henne i talespråksinnlæringen. – Lea begynte å kommunisere med tegn allerede før hun fylte ett år, sier Ivar stolt, og legger til at det er lettere for små barn å bruke tegn enn å snakke.

Ikke alle er like heldige

Torunn og Ivar er enige om at etter at de fant ut at Lea var døv, har de vært svært heldige med oppfølgingen av henne. – Ikke alle får CI så tidlig som Lea, og ikke alle bor så nær en barnehage med god kompetanse når det gjelder oppfølging av hørselshemmede, forteller de. – Målet med prosjektet må være at alle kan få like bra oppfølging uansett hvor i landet de bor, avslutter Ivar.

helene.sommerseth@statped.no

Kompetanseheving omkring talespråkstimulering

Gruppen av barn som får cochleaimplantat (CI), vokser. Samtidig blir barna operert stadig tidligere. Dette øker kravene til fagpersoner som jobber med barna. Prosjektet "Barn med CI – Tidlig intervensjon og utvikling av en modell for talespråkstimulering" ble etablert.

Prosjektet bygger opp kompetanse hos både prosjektmedarbeidere og nettverket rundt barna som har deltatt. Nettverksgrupper er blitt opprettet, bestående av foreldre, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) samt avdelingsledere og spesialpedagoger i barnehagene. Gruppene har fått jevnlig oppfølging og opplæring av prosjektmedarbeiderne. – Foreldrene har vært med på å bestemme målet, forklarer Unni Line Ottersen, rådgiver og prosjektmedarbeider ved Nedre Gausen kompetansesenter. – De har også fått god innsikt i oppfølgingen som barna deres får. I tillegg har de selv blitt lært opp til å kunne ha en god og stimulerende interaksjon med barna sine, forteller Ottersen.

Språklyd som byggestein

– Teknikken i implantatet gjør at vi vet hvilke lyder barn med CI har mulighet til å høre, sier Ottersen. – Dermed kan vi jobbe målrettet med å lære barna å oppfatte de ulike lydene som talespråket består av. Tanken er at språkets minste lydlige enheter fungerer som byggesteiner for talespråket. Gjennom lek og samspill med bevisste voksne får barna bygget opp et begrepsapparat fra språklyder via stavelser til ord og setninger. Fokuset vårt har vært oppfatning av tale, som igjen har ført til taleproduksjon. Det viktige er å bygge opp begrepsapparatet på en måte som barna ikke opplever som terping, utdyper Ottersen.

Lea leker

barn med CI

Torunn Bjerve Eide, Ivar Eide og Lea Bjerve Eide

Spre informasjon

Unni Line Ottersen føler selv at hun har lært mye gjennom dette samarbeidsprosjektet. – Prosjektleder Iréne Johansson, professor i fonetikk og språkviten-skap, har vært en kjempe-ressurs for oss, sier Ottersen. – Også vi som har medvirket i prosjektet, har lært

masse av hverandre. Et av målene med prosjektet har da også vært å heve prosjektmedarbeidernes egen kompetanse i forhold til talespråkutvikling hos barn med CI. Neste steg er å spre informasjonen som vi har fått ut av prosjektet, avslutter Ottersen. Det vil bli gitt ut en prosjekt-rapport i løpet av året, og det jobbes med

et oppfølgingsprosjekt som tar sikte på å spre kunnskap til hele landet.

helene.sommerseth@statped.no

FAKTA

Barn med cochleaimplantat (CI)

Tidlig intervensjon og utvikling av en modell for talespråkstimulering

- Samarbeidsprosjekt mellom kompetansesentrene Nedre Gausen, Møller, Skådalen og Sørlandet.
- Prosjektleder er professor Iréne Johansson.
- Mål: Å heve prosjektmedarbeidernes kompetanse i forhold til talespråkutvikling hos barn med CI, og å utvikle og spre ny kunnskap i pedagogisk arbeid med barn med CI.
- Åtte barn tilknyttet sentrene har deltatt i prosjektet, og har blitt fulgt opp, evaluert og kartlagt over en toårsperiode. Barna var under tre år da prosjektet startet.
- Resultater av arbeidet skal presenteres i et idehefte, som ferdigstilles i løpet av 2005.